

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE

NOWE NARKOTYKI – KOMPENDIUM

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Katowicach

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE CZYLI...?

Nowe narkotyki

Nowe substancje psychoaktywne

Środki zastępcze

Potocznie tzw. „dopalacze”

ale także alkohol, tytoń oraz leki

NOWE NARKOTYKI

Tzw. "dopalacze"

Produkty o różnym, nieprzewidywalnym składzie chemicznym, oddziałujące na Ośrodkowy Układ Nerwowy (OUN) człowieka, w podobny sposób do narkotyków.

Dlaczego są tak niebezpieczne?

- Mają dużą toksyczność, niewielkie dawki wpływają na OUN
- Ich skład nie jest znany
- Łatwo je przedawkować
- Już pierwsza dawka może prowadzić do nieodwracalnych skutków zdrowotnych, a nawet śmierci

RODZAJE NOWYCH NARKOTYKÓW

Różnorodność

NOWE NARKOTYKI

1. O działaniu pobudzającym

- **Występowanie** – proszek, kryształki, czasem pigułki
- **Zażywanie** – wciąganie, połykanie, dożylnie
- **Efekty** – zwiększenie energii, poprawa nastroju, zaburzenia pracy serca, zaburzenia neurologiczne, halucynacje, urojenia, agresja, śmierć.

2. O działaniu reklamowanym jako podobny do marihuany

- **Występowanie** – mieszanki ziołowe, proszek
- **Zażywanie** – palenie
- **Efekty** – odprężenie, rozluźnienie, dobry nastrój, wymioty, „gonitwy” myśli, nerwowość, bóle w klatce piersiowej, drgawki, utrata przytomności, agresja, stany lękowe.

Gwiazda

Puma

Pentagon

JJ

Strzałka

Dove

Ferrari

Skorpion

NOWE NARKOTYKI

3. O działaniu halucynogennym

- **Występowanie** – nasączone kawałki papieru, tektury, czasem płyn,
- **Zażywanie** – połykanie, dożylnie,
- **Efekty** – pozazmysłowe doznania, nudności, bezsenność, lęk, panika, halucynacje, urojenia, utrata kontroli nad sobą i swoim zachowaniem, agresja, próby samobójcze, śmierć.

Ważne

Nowe narkotyki sprzedawane są często jako np. sole do kąpieli, nawozy do roślin, pochłaniacze wilgoci, talizmany czy kleje.

Często z informacją „produkt nie nadaje się do spożycia”. W rzeczywistości, choć widnieje na nich taka etykieta, nie mają one nic wspólnego z tymi artykułami.

PRZEMYSŁ NARKOTYKOWY

wprowadza na rynek nowe środki, które nie znajdują się na liście substancji zabronionych.

*W laboratoriach nieustannie powstają nieznacznie zmodyfikowane
pod względem struktury chemicznej środki.*

Producenci tego rodzaju środków nie podają na opakowaniach ich składu chemicznego.

DLACZEGO NOWE NARKOTYKI SĄ NIEBEZPIECZNE?

UZALEŻNIENIE?

Zażycie jakichkolwiek nowych narkotyków wiąże się z dużym ryzykiem zdrowotnym. Ich skład jest zmienny, substancje w nich zawarte są toksyczne nawet w mikroskopijnych dawkach, dlatego łatwo doprowadzić do ich przedawkowania, nawet ze skutkiem śmiertelnym.

UZALEŻNIENIE

Używanie nowych narkotyków może prowadzić do uzależnienia.

W uzależnieniu następuje zjawisko wzrostu tolerancji, co oznacza konieczność przyjmowania coraz większych dawek substancji dla uzyskania tego samego efektu.

Osoby uzależnione od nowych narkotyków mogą doświadczać głodu substancji, a zaprzestanie ich używania zwykle jest bardzo trudne.

Badania wśród uczniów pokazują, że co dziesiąty nastolatek próbował tzw. dopalaczy – czyli substancji psychoaktywnych o nieprzewidywalnym składzie chemicznym, zagrażającym zdrowiu i życiu.

ZWRÓĆ UWAGĘ !

SYGNAŁY OSTRZEGAWCZE

MOGĄCE WSKAZYWAĆ NA ZAŻYWANIE SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

Nowe przedmioty

pojawienie się wśród rzeczy dziecka nowych przedmiotów i produktów mogących służyć do przyjmowania substancji psychoaktywnych np. fifki zapalniczki, tyżeczki, bibułki, kawałki okopconej folii aluminiowej, igły i strzykawki, waciki, paczuszki w foliowych opakowaniach, kleje, tabletki, proszek, sproszkowane zioła, bryłki itp.

Zmiany psychiczne, zachowań i zwyczajów

np. stany nietrzeźwości, osłabienie lub utrata zainteresowań, zaburzenia snu, wahania nastroju (drażliwość, płaczliwość itp.), zmienna mowa (powolna, zamazana lub przyśpieszona), trudności w koncentracji uwagi, zachowania i reakcje nieadekwatne do sytuacji, chwiejny, powolny chód lub pobudzenie ruchowe, zastyganie w nienaturalnych pozycjach, gorsze wyniki uczenia się czy w pracy, wagarowanie, opuszczanie pracy.

SYGNAŁY OSTRZEGAWCZE

MOGĄCE WSKAZYWAĆ NA ZAŻYWANIE SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

A także

- zmiana dotychczasowych znajomych, poszukiwanie nowych grup i aktywności, w których obecne są narkotyki np. dyskoteki, zloty, festiwale muzyczne itp.,
- rozluźnienie więzi z rodziną,
- zakłócanie porządku publicznego,
- zmiany w wyglądzie,
- sprawianie wrażenia osoby chorej np. przeziębionej, kaszlącej,
- stany euforii i zmęczenia,
- zmiana nawyków żywieniowych ,
- zmiany skórne np. miejsca po wkłuciach do naczyń żylnych, zadrapania, ślady po oparzeniach papierosami, przebarwienia palców,
- „szkliste oczy”, źrenice zwężone, rozszerzone, nieruchome,
- słodki zapach z ust.

OBJAWY

JAKIE SĄ OBJAWY ZATRUCIA NOWYMI NARKOTYKAMI?

NOWE NARKOTYKI

Objawy

Pamiętaj, że w zależności od rodzaju zażytej substancji oraz dawki mogą wystąpić różne symptomy:

- nadmierny przytyw energii, pobudzenie psychoruchowe,
- wahanie nastroju, rozdrażnienie,
- zaburzenia świadomości,
- zaburzenia oddechowe do zatrzymania oddechu,
- zwolnienie czynności serca, kołatania serca, niskie ciśnienie tętnicze,
- agresja,
- stany depresyjne,
- halucynacje, napady lęku,
- bóle głowy.

NOWE NARKOTYKI

Postępowanie po zażyciu

OBSERWUJ. W przypadku podejrzenia, że stan zdrowia osoby po zażyciu nowych narkotyków pogarsza lub gdy zachowanie może stanowić zagrożenie dla siebie i osób trzecich **WEZWIJ** Zespół Ratownictwa Medycznego (tel. 112)

ZBIERZ wywiad od osób znanych poszkodowanego np. bawiących się razem w dyskotecce, dotyczący rodzaju i ilości zażytych substancji. Powinno się również zabezpieczyć substancję psychoaktywną i opakowania po nich do badań i dalszego postępowania. Z zasady, nie podejmujemy działań zmierzających do eliminacji trucizny z przewodu pokarmowego (wymuszenie wymiotów).

Pamiętaj, że w zależności od prezentowanych objawów każda osoba po zażyciu środków psychoaktywnych powinna być skonsultowana przez lekarza.

PRZYCZYNY

DLACZEGO MŁODZIEŻ SIĘGA PO NOWE NARKOTYKI?

PRZYCZYNY

Relacje międzyludzkie

Przyczyny zażywania nowych narkotyków podawane przez młodych ludzi to:

- chęć upodobnienia się do grupy, presja kolegów i koleżanek,
- zaspokojenie ciekawości,
- dla rozrywki,
- problemy w domu i szkole,
- niezadowolenie z siebie i z życia,
- z powodu nudy.

Dlatego dobre relacje w rodzinie, jasno wytyczony system wartości, życzliwość i akceptacja, codzienny kontakt, rozmowy i zainteresowanie sprawami Twojego dziecka pomogą uchronić je przed kontaktem z narkotykami.

CO MOŻESZ ZROBIĆ?

Rodzina

Bądź przykładem. Dzieci są dobrymi obserwatorami. Łatwo zauważą, gdy Twoje zachowanie nie jest zgodne z Twoimi słowami. Wymagaj, ale stawiaj warunki możliwe do spełnienia.

Bądź konsekwentny, aby dziecko liczyło się z Tobą i wiedziało, że ustalone normy w kluczowych sprawach muszą być przestrzegane.

Staraj się poznać przyjaciół i znajomych swego dziecka. Pamiętaj, że mogą oni mieć duży wpływ na zachowania i postawy Twego dziecka.

Szanuj prawa dziecka do własnych opinii i wyborów. Nie bądź nadmiernie opiekuńczy. Doradzaj, ale nie narzucaj swojej woli. Pozwól dziecku dokonywać wyborów, gdyż w taki sposób uczy się życia, zarazem bądź czujny i w porę reaguj na zagrożenia.

Ucz się jak przewyżczać trudności i radzić sobie w trudnych sytuacjach.

Pamiętaj, wspólnie musicie rozwiązać problem.

LEKI OTC, LEKI BEZ RECEPTY

ZWRÓĆ UWAGĘ NA LEKI, KTÓRE ZAŻYWA DZIECKO

Wśród dzieci powyżej 12 r.ż. najbardziej popularnymi środkami psychoaktywnymi są substancje zawarte w lekach OTC

ZWRÓĆ UWAGĘ !

LEKI OTC

Co to są leki OTC?

- Leki OTC (over-the-counter drug) leki wydawane bez recepty lekarskiej.
- Idea OTC umożliwia pacjentom samoleczenie w powszechnych dolegliwościach, przed zasięgnięciem porady lekarskiej.
- Produkt OTC należy stosować zwykle 3 lub 5 dni, w konkretnych, łatwych do samodziagnozowania przez pacjenta dolegliwościach.

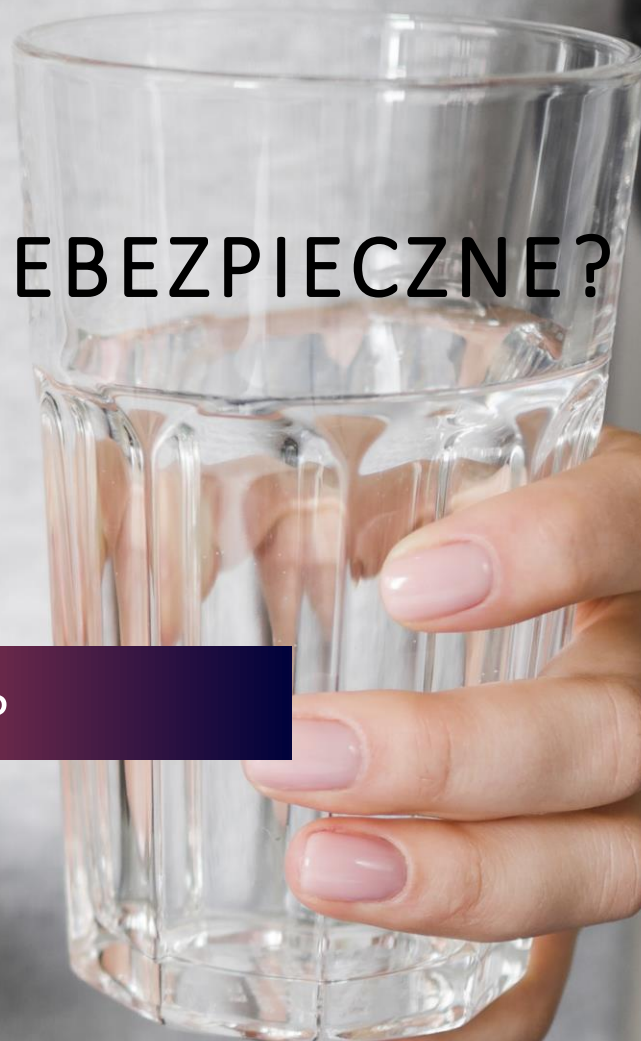
Najbardziej popularne substancje psychoaktywne zawarte w lekach OTC?

- Dekstrometorfan (DXM);
- Kodeina;
- Pseudoefedryna;
- Benzydamina;
- Kofeina.

DLACZEGO LEKI SĄ NIEBEZPIECZNE?

ŁATWY DOSTĘP

Część młodych ludzi zażywa medykament w celu odurzenia się. Leki OTC są łatwo dostępne, stosunkowo tanie. Stosowane w niewłaściwych ilościach mogą wywołać skutki podobne do narkotyków, a w konsekwencji mogą uzależniać.

LEKOMANIA

Uzależnienie wywołuje stan fizyczny lub psychiczny, który prowadzi do zmiany zachowań łącznie z przymusem stałego lub okresowego przyjmowania leków.

Przedawkowanie może spowodować silne zatrucia, a także poważniejsze konsekwencje, jak uszkodzenie nerek czy wątroby.

W skrajnych przypadkach nadużywanie leków OTC może zakończyć się śmiercią.

POLITOKSYKOMANIA

Jednoczesne nadużywanie i/lub uzależnienie od wielu substancji psychoaktywnych, takich jak alkohol, narkotyki, leki czy „dopalacze”.

POLITOKSYKOMANIA

Zaburzenie psychiczne i zaburzenie zachowania wg ICD-10, zjawisko łączenia różnych substancji psychoaktywnych, np. łączenie narkotyków z alkoholem lub lekami.

Obecnie mamy do czynienia z nasileniem tego zjawiska, zwłaszcza w grupie młodych ludzi i dorosłych.

Przyjmowanie wielu substancji psychoaktywnych (np. alkoholu i leków) nie jest kojarzone z jakimkolwiek zagrożeniem.

W przypadku zatrucia substancjami z wielu grup, interwencja medyczna jest utrudniona ze względu na pojawienie się w organizmie zjawiska sumowania efektów działania poszczególnych substancji psychoaktywnych.

Leczenie uzależnienia od kilku substancji psychoaktywnych jest skomplikowanym procesem.

TELEFONY ZAUFANIA

- **Narkomania - 800 199 990**, czynny codziennie, w godz. 16-21
- **Uzależnienia behawioralne - 801 889 880**, czynny codziennie, w godz. 17-22
- **Telefon dla rodziców i nauczycieli w sprawie bezpieczeństwa dzieci, 800 100 100**

OPRACOWANO NA PODSTAWIE:

- www.gov.pl/gis/glowny-inspektorat-sanitarny
- Nowe narkotyki – poradnik dla rodziców, Główny Inspektorat Sanitarny
- <https://www.kbpn.gov.pl/portal?id=1>
- www.ore.edu.pl/2015/03/profilaktyka-uzaleznien/

- Zdjęcia – Pixabay, Freepik.

WSSE W KATOWICACH

www.gov.pl/wsse-katowice/

wsse.katowice@sanepid.gov.pl

[/WSSEKatowice](https://www.facebook.com/WSSEKatowice)

[/WSSEKatowice](https://twitter.com/WSSEKatowice)